

Eerste kwartaal 2009 melkvee: forse daling saldo door veel lagere melkprijs

Jakob Jager en Jan Bolhuis

Om overschrijding van het quotumjaar te voorkomen is de melkproductie in het eerste kwartaal van 2009 – het einde van het quotumjaar 2008/09 – nauwelijks gestegen. De melkprijs is verder gedaald en heeft aan het eind van het kwartaal een dieptepunt bereikt. De afgelopen jaren is het saldo per kwartaal van melkveebedrijven niet zo laag geweest als het eerste kwartaal van 2009.

Productie en verwerking

De melkaanvoer, gecorrigeerd met het vetgehalte, van Nederlandse melkveebedrijven lag in ons land in het quotumjaar 2008/2009 (april t/m maart) 3,2% hoger dan in het vorige quotumjaar. Om overschrijding van het quotum te voorkomen is de productie de laatste maanden wat teruggeschroefd. Dit uit zich in de productiecijfers van de eerste twee maanden van dit kalenderjaar. De melkaanvoer in deze periode was slechts 0,3% hoger dan in januari en februari 2008.

In de verwerking van de aangevoerde melk is een flinke verschuiving opgetreden. De kaasproductie is met 4,9% gedaald maar de productie van melkpoeder en boter is respectievelijk met 17,1% en 6,9% toegenomen ten opzichte van de eerste maanden van 2008. De lagere kaasproductie heeft ook geleid tot een aanzienlijk daling van de productie van weipoeder.

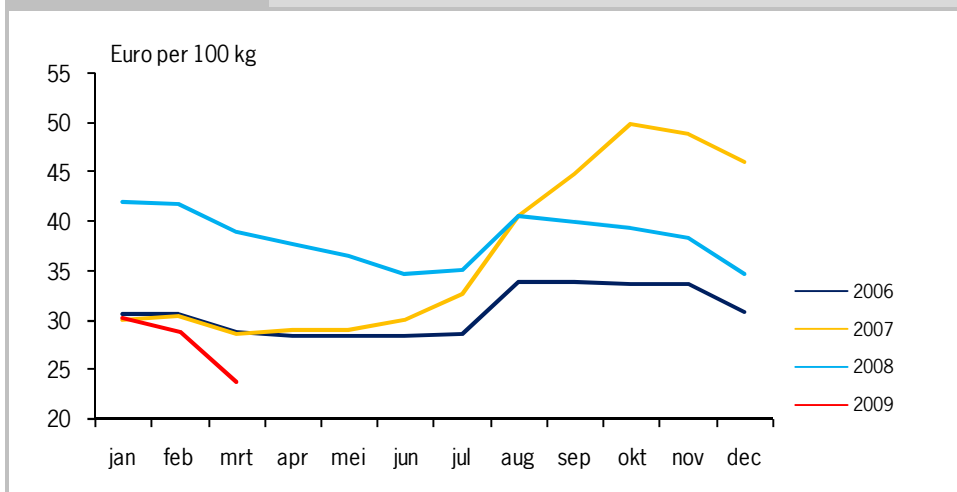
De melkaanvoer in de EU-27 ligt in januari ruim 1% onder het niveau van vorig jaar. Dat de productie in de EU-27 lager uitvalt wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de sterke daling van meer dan 6% in Frankrijk. Ook de zuidelijke lidstaten, Spanje en Italië, produceren aanzienlijk minder melk. De melkproductie in andere werelddelen geeft een uiteenlopend beeld. De productie in Noord-Amerika ligt onder het niveau van vorig jaar maar in Zuid-Amerika en Australië is de productie daarentegen belangrijk hoger.

Prijzontwikkeling

Aan de prijsdaling van de basis zuivelproducten is in de loop van het kwartaal een einde gekomen. Het openstellen van de interventie voor boter en melkpoeder per 1 maart heeft een bodem in de markt gelegd. Daarnaast zijn er weer exportrestituties voor zuivelproducten ingesteld. De kaasprijzen staan nog onder druk maar door de lagere productie lijkt ook hier het dieptepunt bereikt. Over het algemeen is er sprake van prijsstabilisatie, zij het wel op een laag prijsniveau. De sombere ontwikkelingen op de zuivelmarkt hebben tot gevolg dat de voorschotprijzen van melk aanzienlijk zijn verlaagd. In maart ligt de voorschotprijs zelfs circa 15 cent onder het niveau van vorig jaar (figuur 1). Ondanks de sterke prijsval ten opzichte van vorig jaar zijn de prijzen van zuivelproducten voor de consumenten nauwelijks gedaald.

Figuur 1

Prijswontwikkeling van melk per maand, per 100 kg (2006-2009)

Omzet en aanwas

De prijzen van nuchtere kalveren zijn in de loop van het kwartaal sterk gestegen. Het buitenlandse aanbod was niet ruim, terwijl door de gedaalde voerkosten er vanuit de vleeskalverhouderij veel vraag bestond. Ten opzichte van het prijsdal in november zijn de prijzen met meer dan 50 euro opgelopen. Tegen het eind van de maand maart stabiliseerden de prijzen zich vanwege de toenemende invoer vanuit Ierland.

De vraag naar rundvlees liep terug zoals gebruikelijk na de jaarwisseling waardoor de prijzen iets daalden. In de loop van het kwartaal herstelde de vraag en het prijsniveau.

De handel in gebruiksvlees stond op een laag pitje. De meeste boeren waken ervoor, gezien de lage melkprijs, het quotum te overschrijden. Hierdoor was er weinig vraag naar melkkoeien. Ook de handel in melkquotum voelde de gevolgen van de lage melkprijs. De prijs daalde in de loop van het kwartaal tot circa 16 euro per kg vet, wat meer dan een halvering betekende ten opzichte van vorig jaar.

Resultaten

Wordt bovenstaande informatie vertaald naar ontwikkelingen van opbrengsten, toegerekende kosten en saldo voor een melkveebedrijf van 73 koeien met een melkproductie van circa 580.000 kg, dan blijkt dat het saldo voor het derde achtereenvolgende kwartaal te zijn gedaald (figuur 2). Kwam dit eerst door stijgende kosten van krachtvoer en meststoffen, nu is het vooral door de gedaalde melkprijs. Was de melkprijs in het laatste kwartaal van 2008 al 22% lager dan in hetzelfde kwartaal van 2007, in het eerste kwartaal van 2009 is dit verschil verder opgelopen tot ruim 30%. De totale opbrengsten zijn in het eerste kwartaal met ruim 19.000 euro gedaald ten opzichte van dezelfde periode in 2008. De kosten van het veevoer zijn in het eerste kwartaal met bijna 2.000 euro (-15%) afgenomen. De kosten van de meststoffen zijn 400 euro toegenomen. Samen met andere kosten die iets zijn gestegen resulteert dit in een ruim 18.000 euro lager saldo. Een vergelijking met 2007 ligt erg voor de hand omdat de melkprijs in januari van dat jaar ongeveer gelijk was aan die van 2009. Doordat de melkprijs in de rest van het eerste kwartaal lager ligt dan die in 2007 zijn de melkopbrengsten uiteindelijk ook circa 3.000 euro lager. Door lagere kosten van voer en kunstmest (respectievelijk 1.200 en 1.300 euro), was het saldo in het eerste kwartaal van 2007 6.000 euro hoger. Uitgaande van de huidige lage melkprijs en de huidige voerprijs zal het saldo op jaarbasis ruim 60.000 euro lager uitvallen dan in 2008.

Figuur 2 Saldo per kwartaal op melkveebedrijven (bij een omvang van 73 melkkoeien, inclusief EU-toeslagen)

